

50-bob. Norezidentlarning doimiy muassasa bilan bog'liq bo'lmagan daromadlariga soliq solishning o'ziga xos xususiyatlari

351-modda. Umumiy qoidalar

Norezidentning O'zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan va doimiy muassasa bilan bog'liq bo'lmagan daromadlaridan olinadigan soliq norezidentga daromad to'lovchi soliq agenti tomonidan hisoblab chiqariladi va ushlab qolinadi. Soliqning ushlab qolinishi soliq to'lovchining daromadlaridan bunday daromadlarning har bir to'lovi paytida amalga oshiriladi.

Bunday daromadlar jumlasiga, xususan, quyidagilar kiradi:

1) O'zbekiston Respublikasining yuridik shaxslaridan olingan dividendlar;

2) O'zbekiston Respublikasining qarz majburiyatlari bo'yicha foizlar, shu jumladan chiqarish va muomalada bo'lish shartlarida foizlar ko'rinishidagi daromadlarni olish nazarda tutilgan davlat qimmatli qog'ozlari. Bunda O'zbekiston Respublikasining davlat obligasiyalari va boshqa qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlarga, shuningdek O'zbekiston Respublikasi yuridik shaxslarining xalqaro obligasiyalari bo'yicha daromadlarga soliq solinmaydi;

3) O'zbekiston Respublikasining yuridik shaxslaridan va yakka tartibdagi tadbirkorlaridan olingan har qanday turdagi qarz majburiyatlari (shuningdek foydada ishtirok etish huquqini beruvchi obligasiyalar va konvertasiya qilinadigan obligasiyalar) bo'yicha foizlar;

4) har qanday nomoddiy aktivdan O'zbekiston Respublikasida foydalanish yoki foydalanish huquqini berish uchun royalti;

5) quyidagilar realizasiya qilinganda olinadigan daromadlar:

a) aksiyalar (bundan fond birjasida realizasiya qilinadigan aksiyalar mustasno), O‘zbekiston Respublikasining rezidenti bo‘lgan yuridik shaxslarning ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) ulushi (paylar);

b) O‘zbekiston Respublikasi hududida joylashgan ko‘chmas mulk;

v) mulk majmuasi sifatida O‘zbekiston Respublikasi hududida joylashgan korxona;

g) O‘zbekiston Respublikasining qonun hujjatlariga muvofiq tashkil etilgan investisiya pay fondlarining investisiya paylari.

Bunday daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari ushbu Kodeksning **356-moddasida** belgilanadi;

6) norezidentga tegishli bo‘lgan va O‘zbekiston Respublikasi rezidenti orqali tashqi savdo faoliyatini amalga oshirish doirasida topshiriq shartnomasi va boshqa aynan o‘xshash fuqarolik-huquqiy shartnomalar asosida sotiladigan tovarlarni realizasiya qilishdan olingan daromadlar.

Ushbu badda ko‘rsatilgan daromadlar hujjatlar bilan tasdiqlangan, norezident tomonidan realizasiya qilingan tovar uchun olinadigan summaning uni olishdan oshgan qismi sifatida belgilanadi. Tovarlarni sotib olish qiymatini tasdiqlovchi hujjatlar bo‘lmagan taqdirda, soliqni ushlab qolish norezident tomonidan olinadigan barcha summadan amalga oshiriladi;

7) O‘zbekiston Respublikasida yuzaga keladigan tavakkalchiliklarni sug‘urtalash, birgalikda sug‘urtalash va qayta sug‘urtalash shartnomalari bo‘yicha to‘lanadigan sug‘urta mukofotlari;

8) O‘zbekiston Respublikasi rezidentlari tomonidan xalqaro aloqa uchun simli o‘tkazgich, radio-optik yoki boshqa elektromagnit tizimlar orqali belgilar, signallar, matnlar, tasvirlar, tovushlarni uzatish, qabul qilish va qayta ishlash uchun to‘lovni nazarda tutuvchi telekommunikasiya xizmatlarini ko‘rsatishdan olinadigan daromadlar;

9) xalqaro tashish, shu jumladan yuklarni yuklash, qayta yuklash, tushirish va joylash uchun tashish shartnomasi shartlarida nazarda tutilgan to‘lov bo‘yicha xizmatlar.

Xalqaro tashish deganda yo‘lovchilarni, yuklarni, tovarlarni, shu jumladan pochtani daryo yoki havo kemalari, avtomobil yoki temir yo‘l transporti orqali, davlatlardan biri O‘zbekiston Respublikasi bo‘lgan turli davlatlarda joylashgan punktlar o‘rtasida amalga oshiriladigan har qanday tashish tushuniladi.

Ushbu bandning maqsadi uchun faqat O‘zbekiston Respublikasidan tashqarida joylashgan punktlar o‘rtasida, shuningdek faqat O‘zbekiston Respublikasi hududida joylashgan punktlar o‘rtasida amalga oshiriladigan tashish xalqaro tashish deb e‘tirof etilmaydi;

10) O‘zbekiston Respublikasi hududida foydalaniladigan mol-mulkni ijaraga va ikkilamchi ijaraga berish, shu jumladan lizing operatsiyalaridan olingan daromadlar, daryo, havo kemalarini va (yoki) boshqa transport vositalarini, shuningdek konteynerlarni ijaraga yoki qo‘shimcha ijaraga berishdan olingan daromadlar;

11) xalqaro tashishlarda va O‘zbekiston Respublikasi ichida tashishlarda transport-ekspeditorlik xizmatlari.

Bunda yuk yuboruvchidan (yuk oluvchidan) olingan summa va yuk tashuvchining tegishli birlamchi hujjatlari bilan tasdiqlangan, yuk tashuvchiga to‘lanishi lozim bo‘lgan summa

o'rtasidagi farq sifatida hisoblangan mukofot summasi soliq solinishi lozim bo'lgan daromaddir. Yuk tashuvchining tegishli birlamchi hujjatlari bo'lmagan taqdirda, O'zbekiston Respublikasining norezidentiga ushbu Kodeks 353-moddasining **3-bandida** belgilangan soliq stavkalari bo'yicha to'langan barcha summaga soliq solinishi lozim;

12) shartnoma majburiyatlarini buzganlik uchun jarimalar, penyalar va boshqa to'lovlar;

13) beg'araz olingan mol-mulk, xizmatlar. Beg'araz olingan mol-mulkning (xizmatlarning) qiymati ushbu Kodeksning **299-moddasida** nazarda tutilgan tartibda belgilanadi;

14) O'zbekiston Respublikasining soliq rezidentiga yoki faoliyatini O'zbekiston Respublikasida doimiy muassasa orqali amalga oshirayotgan norezident bo'lgan yuridik shaxsga qarzni talab qilish huquqidan voz kechishdan olingan daromad.

Bunda shunday daromadning miqdori norezidentning birlamchi hujjatlariga muvofiq, qaysi talab qilish huquqi bo'yicha voz kechish amalga oshirilgan bo'lsa, o'sha talab qilish huquqining qiymati va talab qilish huquqidan voz kechish sanasida qarzdordan olinishi lozim bo'lgan talab qilish qiymati o'rtasidagi ijobiy farq sifatida belgilanadi;

15) O'zbekiston Respublikasining soliq rezidentidan yoki O'zbekiston Respublikasida faoliyatini doimiy muassasa orqali amalga oshirayotgan norezident bo'lgan yuridik shaxsdan qarzni talab qilish huquqini olish chog'ida talab qilish huquqidan voz kechishdan olingan daromad.

Bunda shunday daromadning miqdori asosiy qarzning talabiga ko'ra qarzdordan olinishi lozim bo'lgan summa, shu jumladan talab qilish huquqidan voz kechish sanasidagi asosiy

qarzdin ortiq bo'lgan summa va talab qilish huquqini olish qiymati o'rtasidagi ijobiy farq sifatida belgilanadi;

16) serverga axborot joylashtirish va unga texnik xizmat ko'rsatish uchun O'zbekiston Respublikasi hududida disk maydoni va (yoki) aloqa kanalini taqdim etishdan olingan daromadlar;

17) boshqaruvga oid, texnik yoki maslahat xususiyatiga ega xizmatlar uchun to'lov sifatida belgilangan texnik xizmatlardan olingan daromadlar;

18) norezident tomonidan O'zbekiston Respublikasi hududida xizmatlar ko'rsatishdan olingan boshqa daromadlar.

Quyidagilar norezidentlarning O'zbekiston Respublikasidagi manbalaridan olingan daromadlar jumlasiga kirmaydi:

1) faqat tashqi savdo operatsiyalarini amalga oshiruvchi shaxs nomidan va uning manfaatlarini ko'zlab amalga oshirilgan hamda faqat O'zbekiston Respublikasida tovar sotib olish yoki O'zbekiston Respublikasi hududiga tovar olib kirish bilan bog'liq tashqi savdo operatsiyalaridan olingan daromadlar.

O'zbekiston Respublikasi hududiga tovarlar olib kirish bilan bog'liq operatsiyalarga nisbatan ushbu qoida quyidagi shartlarga rioya etgan holda import bojxona tartib-taomiliga joylashtirilganda qo'llaniladi:

a) tovarni yetkazib berish ushbu shaxs tomonidan O'zbekiston Respublikasi hududida joylashgan saqlash joylaridan (shu jumladan bojxona omborlaridan) amalga oshirilmasa;

b) tovar chet el yuridik shaxsining O'zbekiston Respublikasidagi doimiy muassasasi orqali sotilmasa.

Agar ushbu bandning **ikkinchi xatboshisida** ko'rsatilgan shartlardan hech bo'lmaganda bittasi bajarilmagan bo'lsa, ushbu shaxsning O'zbekiston Respublikasidagi faoliyatiga taalluqli daromadlarining bir qismi tovarni realizatsiya qilish chog'ida O'zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan daromad deb e'tirof etiladi.

Agar norezident tomonidan montaj va (yoki) ishga tushirish-sozlash xizmatlari, xodimlarni o'qitish xizmatlari va boshqa shu kabi xizmatlar ko'rsatilishini nazarda tutuvchi asbob-uskunalar (qurilmalar, mexanizmlar, butlovchi va ehtiyot qismlar) sotib olish (sotish) bo'yicha xalqaro shartnomada (kontraktda) ko'rsatiladigan xizmatlar qiymati alohida ko'rsatilmagan bo'lsa, norezidentning soliq solinadigan daromadi bunday asbob-uskunalar (qurilmalar, mexanizmlar, butlovchi va ehtiyot qismlar) qiymatining 20 foiziga teng deb qabul qilinadi. Xuddi shunday qoidalar, shuningdek O'zbekiston Respublikasi hududida norezident vakillarining tashqi savdo shartnomasi (kontrakti) bo'yicha asbob-uskunalarni montaj qilish, o'rnatish yoki ishga tushirish-sozlash paytida haqiqatdan mavjud bo'lgan taqdirda, hattoki ushbu shartnomada (kontraktda) norezidentlar tomonidan montaj va (yoki) ishga tushirish- sozlash ishlarini amalga oshirish, ular tomonidan xodimlarni o'qitish xizmatlarini va boshqa shu kabi xizmatlarni ko'rsatish nazarda tutilmagan bo'lsa ham, qo'llaniladi;

2) O'zbekiston Respublikasidan tashqarida xizmatlar ko'rsatishdan olingan daromadlar, bundan mazkur moddaning **ikkinchi qismida** nazarda tutilgan xizmatlar ko'rsatishdan olingan daromadlar mustasno.

Xizmat ko'rsatish bo'yicha kontraktda norezident tomonidan O'zbekiston Respublikasi hududida ham, uning tashqarisida ham xizmatlar ko'rsatilishini nazarda tutuvchi qoidalar mavjud bo'lganda, ushbu moddada belgilangan soliqni

hisoblab chiqarish va ushlab qolish tartibi xizmatlarning har bir turi uchun alohida-alohida qo'llaniladi. Norezident tomonidan yagona ishlab chiqarish-texnologik sikl doirasida xizmat ko'rsatishning har bir bosqichi norezidentning daromadlaridan to'lov manbaida soliqni ushlab qolish maqsadida xizmatlarning alohida turi sifatida ko'rib chiqiladi. Bunda kontrakt bo'yicha norezident daromadlarining umumiy summasi O'zbekiston Respublikasida va uning tashqarisida xizmatlar ko'rsatishdan olingan daromadlarga asoslangan tarzda taqsimlangan bo'lishi kerak.

Ushbu moddaning **to'rtinchi qismi** qoidalarini qo'llash maqsadida norezident xizmat oluvchiga norezidentning umumiy daromad summasi O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatishdan olingan daromadlar va uning tashqarisida xizmat ko'rsatishdan olingan daromadlarga taqsimlanganligini tasdiqlovchi, O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlariga va (yoki) chet davlatning qonun hujjatlariga muvofiq tuzilgan, norezident tomonidan tasdiqlangan hisob-kitob hujjatlarining ko'chirma nusxalarini taqdim etishi shart. Bunday taqsimlanish mavjud bo'lmaganda, ham O'zbekiston Respublikasida, ham uning tashqarisida xizmat ko'rsatishdan norezidentga to'lanadigan daromadning butun summasiga soliq solinishi lozim.

352-modda. Soliq agentlari deb e'tirof etiladigan shaxslar

Quyidagilar soliq agentlari deb e'tirof etiladi:

- 1) yuridik shaxslar, shu jumladan soliq to'lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining ishtirokchilari;
- 2) yakka tartibdagi tadbirkorlar;
- 3) faoliyatini doimiy muassasalar orqali amalga oshiruvchi norezidentlar;

4) norezident bo'lgan yuridik shaxslarning O'zbekiston Respublikasidagi vakolatxonolari;

5) ushbu Kodeks 351-moddasi ikkinchi qismining **5-bandida** ko'rsatilgan mol-mulkni oluvchi jismoniy shaxslar va O'zbekiston Respublikasi norezidenti bo'lgan yuridik shaxslar, shuningdek yuridik shaxs tashkil etmagan holda chet el tuzilmalari, bundan ushbu qismning **3-bandida** ko'rsatilganlar mustasno.

353-modda. Soliq stavkalari

Soliq stavkalari quyidagi miqdorlarda belgilanadi:

T/r	Soliq solinadigan daromad	Soliq stavkalari, foizlarda
1	Dividendlar va foizlar	10
2	Sug'urta, birgalikda sug'urta qilish va qayta sug'urta qilish shartnomalari bo'yicha sug'urta mukofotlari	10
3	Xalqaro aloqa uchun telekommunikasiyalar, xalqaro tashishlar (fraxtdan olingan daromadlar)	6
4	Investisiya loyihalarini moliyalashtirish uchun jalb etilgan kreditlar bo'yicha, O'zbekiston Respublikasi banklari va lizing beruvchilari tomonidan chet el moliya institutlariga to'lanadigan daromadlar	0
5	O'zbekiston Respublikasining rezidentlari bo'lgan banklarning vakillik hisobvaraqlarini ochish va yuritish hamda ular yuzasidan hisob-kitoblarni amalga	0

	oshirish, shuningdek xalqaro to'lov kartochkalari vositasida hisob-kitoblarni amalga oshirish bilan bog'liq xizmatlar ko'rsatishdan olinadigan daromadlar	
6	Boshqa daromadlar, bundan 1 — 5-bandlarda ko'rsatilgan daromadlar mustasno	20

354-modda. Soliq agentlari tomonidan soliqni hisoblab chiqarish tartibi

Soliq bazasi soliq to'lovchiga har bir daromadni to'lash chog'ida soliq agenti tomonidan alohida aniqlanadi.

Norezidentning O'zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan daromadlariga solinadigan soliq summasi ushbu Kodeksning **356-moddasida** nazarda tutilgan o'ziga xos xususiyatlarni hisobga olgan holda soliq bazasining soliq stavkasiga muvofiq bo'lgan foizdagi ulushi sifatida hisoblab chiqariladi.

Soliq summasi O'zbekiston Respublikasining norezidentiga daromadni to'lash sanasidagi O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan belgilangan kurs bo'yicha milliy valyutada, ushbu Kodeksning **356-moddasida** nazarda tutilgan o'ziga xos xususiyatlarni inobatga olgan holda hisoblab chiqariladi va to'lanadi.

Norezidentlarga to'lanadigan daromatlardan olinadigan soliq summasini hisoblab chiqarish va ushlab qolish soliq agenti tomonidan daromatlarning barcha turlari bo'yicha amalga oshiriladi, bundan quyidagi hollar mustasno, agar:

1) soliq agenti norezident tomonidan to'lanadigan daromad norezidentning O'zbekiston Respublikasidagi doimiy muassasasiga taalluqli ekanligi va soliq agentining ixtiyorida

norezident soliq organida norezidentning doimiy muassasasi sifatida hisobda turganligi to'g'risida soliq organi tomonidan tasdiqlangan ma'lumotnoma borligi haqida xabardor qilingan bo'lsa;

2) norezidentga to'lanadigan daromadga nisbatan ushbu Kodeksning **353-moddasida** 0 foizli soliq stavkasi nazarda tutilgan bo'lsa;

3) mahsulot taqsimoti to'g'risidagi bitimlarni bajarishda olingan daromadlar to'lanadigan bo'lsa, agar O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlarida bunday daromadlarni soliq solishdan ozod etish nazarda tutilgan bo'lsa;

4) O'zbekiston Respublikasining qo'llaniladigan xalqaro shartnomalariga muvofiq O'zbekiston Respublikasida soliq solinmaydigan daromadlar to'lanadigan bo'lsa, bosharti tegishli daromadni olish uchun haqiqiy huquqqa ega bo'lgan norezident tomonidan soliq agentiga ushbu Kodeksning **358-moddasida** nazarda tutilgan tasdiqnoma taqdim etilgan bo'lsa.

Norezidentga O'zbekiston Respublikasining qo'llaniladigan xalqaro shartnomasiga muvofiq O'zbekiston Respublikasida kamaytirilgan soliq stavkalari bo'yicha soliq solinadigan daromadlar to'langan taqdirda, daromadlardan soliq summasini hisoblab chiqarish va ushlab qolish norezident tomonidan soliq agentiga ushbu Kodeksning **358-moddasida** nazarda tutilgan tasdiqnoma taqdim etilishi sharti bilan tegishli kamaytirilgan soliq stavkalari bo'yicha amalga oshiriladi. Ushbu qism qoidalari mazkur Kodeksning 6-moddasi qoidalari hisobga olingan holda qo'llaniladi.

Daromadni to'lash deganda, norezidentga bunday to'lash amalga oshiriladigan joyidan qat'i nazar, quyidagilar tushuniladi, xususan:

1) naqd pul va (yoki) naqd pulsiz shaklda pullarni, qimmatli qog'ozlarni, ishtirok etish ulushini, tovarlarni, mulkni berish;

2) O'zbekiston Respublikasi norezidentining daromadlariga nisbatan tuziladigan bitimlar (voz kechish haqi, bir turdagi qarama-qarshi talabnomani hisobga o'tkazish, talab qilish huquqidan boshqa shaxs foydasiga voz kechish chog'ida hisobga o'tkazish, novasiya, qarzdan kechib yuborish);

3) bajarishning imkoni bo'lmaganligi yoki qarzdor va kreditor ayni bir shaxs ekanligi tufayli daromadni to'lash majburiyatining tugashi.

Agar daromad pulsiz shaklda yoki o'zaro hisobga o'tkazishlar orqali to'lansa, shuningdek agar ushlab qolinishi lozim bo'lgan soliq summasi norezidentning pul shaklida olinadigan daromadi summasidan ortiq bo'lsa, agar ushbu moddaning **o'n ikkinchi qismida** boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo'lsa, soliq agenti soliqni norezidentning pulsiz shaklda olinadigan daromadini tegishli tarzda hisoblab chiqarilgan summada byudjetga to'lashi shart.

Norezidentning daromadlariga soliq solish mazkur norezident tomonidan o'z daromadlarini uchinchi shaxslarning, boshqa davlatlardagi o'z bo'linmalarining foydasiga va boshqa maqsadlarda tasarruf etishdan qat'i nazar, amalga oshiriladi.

Sug'urta mukofotlaridan olingan daromadlar bo'yicha soliqlarning to'langan summalari sug'urta hodisalari yuzaga kelganda qayta ko'rib chiqilishi mumkin.

Sug'urta hodisasi yuzaga kelganda sug'urta to'lovlari o'zidan soliq agenti tomonidan soliq ushlab qolingani va to'langan sug'urtalovchi bo'lgan norezidentning daromadlarini kamaytirish uchun hisobga o'tkazishga qabul qilinadi. Mazkur qayta hisoblash norezidentga daromadni to'lagan va daromadni

to'lash chog'ida soliqni ushlab qolgan soliq agenti tomonidan amalga oshirilishi mumkin.

Soliq summasi ushlab qolinmaganda yoki O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalari qoidalariga g'ayriqonuniy ravishda qo'llanilganda, bu soliqning ushlab qolinmasligiga yoki to'liq ushlab qolinmasligiga sabab bo'lsa, soliq agenti ushlab qolinmagan soliq summasini va tegishli penya summasini byudjetga kiritishi shart.

Soliq agenti tomonidan ushbu Kodeksning qoidalariga muvofiq norezidentning daromadlaridan hisoblab chiqarilgan soliq summasi o'z mablag'lari hisobidan uni ushlab qolmagan holda to'langan taqdirda, soliq agentining soliqni ushlab qolish va o'tkazish bo'yicha majburiyati bajarilgan deb e'tirof etiladi.

355-modda. Soliq agentlari tomonidan soliq hisob-kitobini taqdim etish va uni to'lash tartibi

Norezidentlarning daromadlaridan olinadigan soliq summalari bo'yicha soliq hisoboti soliq agenti tomonidan o'zi soliq hisobiga qo'yilgan joydagi soliq organiga daromadlar to'langan oydan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirmay taqdim etiladi.

Agar ushbu Kodeksning **356-moddasida** boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo'lsa, norezidentlarning daromadlaridan hisoblab chiqarilgan va ushlab qolingani soliq summasi soliq agenti tomonidan byudjetga quyidagi muddatlarda to'lanadi:

1) banklar tomonidan, bundan dividendlar va foizlar tarzidagi daromadlar mustasno, — daromadlarni to'lash amalga oshirilgan oydan keyingi oyning beshinchi kunidan kechiktirmay;

2) qolganlar tomonidan, — norezidentga daromadlar to‘langan kunning keyingi kunidan kechiktirmay.

356-modda. O‘zbekiston Respublikasi norezidentlarining mol-mulkni realizasiya qilishdan olingan daromadlariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

Agar ushbu Kodeksning 351-moddasi ikkinchi qismi **5-bandida** ko‘rsatilgan ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) aksiyalar, ulushlar (paylar), ko‘chmas mulk, mol-mulk majmuasi tarzidagi korxonalar, payli investisiya fondlari investisiya paylari (bundan buyon ushbu moddada mol-mulk deb yuritiladi) norezident bo‘lgan bir yuridik shaxs tomonidan norezident bo‘lgan boshqa yuridik shaxsga yoki norezident bo‘lgan jismoniy shaxsga yoxud O‘zbekiston Respublikasi rezidentiga realizasiya qilingan bo‘lsa, ushbu modda qoidalari qo‘llaniladi.

Ushbu modda **birinchi qismining** qoidalari yuridik shaxs tashkil etilmagan holdagi chet el tuzilmalariga nisbatan ham tatbiq etiladi.

Ushbu Kodeksning 351-moddasi ikkinchi qismi **5-bandida** ko‘rsatilgan mol-mulkni realizasiya qilishdan olingan daromadlar mol-mulkni realizasiya qilish summasining uni hujjatlar bilan tasdiqlanadigan sotib olish qiymatidan oshgan summasi sifatida aniqlanadi. Mol-mulkni sotib olish qiymatini tasdiqlaydigan hujjatlar mavjud bo‘lmaganda, soliq agenti tomonidan soliqni ushlab qolish mol-mulkni realizasiya qilish qiymatidan kelib chiqqan holda amalga oshiriladi.

Mol-mulkni realizasiya qiluvchi norezident soliq agentiga mol-mulkni sotib olish qiymatini tasdiqlovchi hujjatlarning (ular mavjud bo‘lgan taqdirda) ko‘chirma nusxalarini taqdim etishi shart. Soliq agenti taqdim etilgan hujjatlar asosida ushbu Kodeks 351-moddasi ikkinchi qismining **5-bandiga** muvofiq aniqlanadigan soliq bazasidan hamda ushbu Kodeksning **353-**

moddasida belgilangan soliq stavkalaridan kelib chiqqan holda soliq summasini hisoblab chiqaradi va ushlab qoladi.

Soliq agenti sotib olinayotgan mol-mulkka bo'lgan mulk huquqini ro'yxatdan o'tkazguniga (rasmiylashtirguniga) qadar norezidentning mol-mulkni realizasiya qilishdan olgan daromadlari bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi va O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi tomonidan tasdiqlanadigan shakldagi soliqning hisob-kitobini quyidagilarni realizasiya qilish chog'ida mustaqil ravishda yoki vakolatli shaxs orqali taqdim etishi shart:

1) O'zbekiston Respublikasi rezidentlari bo'lgan yuridik shaxslarning ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) aksiyalarni, ulushni (payni) realizasiya qilishda — mazkur yuridik shaxs ro'yxatdan o'tkazilgan joydagi soliq organiga;

2) O'zbekiston Respublikasi hududida turgan ko'chmas mulkni realizasiya qilishda — ko'chmas mulk turgan joydagi soliq organiga;

3) O'zbekiston Respublikasi hududida joylashgan mol-mulk majmuasi tarzidagi korxonani realizasiya qilishda — mazkur korxona ro'yxatdan o'tkazilgan joydagi soliq organiga;

4) qonun hujjatlariga muvofiq tashkil etilgan payli investisiya fondlarining investisiya paylarini realizasiya qilishda — ishonchli boshqaruvchi ro'yxatdan o'tkazilgan joydagi soliq organiga.

Norezidentning mol-mulkni realizasiya qilishdan olgan daromadlari bo'yicha soliq hisoboti norezident daromadni oladigan valyutada tuziladi. Soliq hisobotiga mol-mulk oldi-sotdi shartnomasining ko'chirma nusxasi hamda sotuvchi tomonidan taqdim etilgan, mol-mulkni olish qiymatini tasdiqlovchi hujjatlarning (mavjud bo'lgan taqdirda) ko'chirma nusxalari ilova qilinadi. Agar mol-mulkni sotib olish qiymati soliq hisoboti

tuziladigan valyutada ifodalanmagan bo'lsa, mazkur qiymat O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining mol-mulkni sotib olish sanasidagi kursi bo'yicha soliq hisoboti tuzilayotgan valyutaga qayta hisoblab chiqariladi. Soliq organlari soliq hisob-kitobi taqdim etilgan sanadan e'tiboran o'n ish kuni ichida soliq agenti yoki uning vakolatli shaxsi nomiga soliq summasi O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining soliq hisobotini taqdim etish sanasidagi kursi bo'yicha milliy valyutadagi soliq summasini ko'rsatgan holda to'lov xabarnomasini yoxud norezident tomonidan realizasiya qilingan mol-mulkdan olingan soliq bo'yicha qarzdorlik yo'qligi to'g'risidagi ma'lumotnomani yozib beradi.

Soliq sotib olingan mol-mulkka bo'lgan mulk huquqi ro'yxatdan o'tkazilguniga (rasmiylashtirilguniga) qadar byudjetga to'lanishi lozim.

Soliq organi soliq to'langanligi faktini tasdiqlovchi hujjat taqdim etilgan sanadan e'tiboran bir ish kuni ichida soliq agentiga yoki uning vakolatli shaxsiga soliq to'langanligi yoxud soliq bo'yicha qarzdorlik yo'qligi to'g'risida ma'lumotnoma beradi, ma'lumotnoma olingan mol-mulkka bo'lgan mulk huquqini ro'yxatdan o'tkazuvchi (rasmiylashtiruvchi) organga taqdim etiladi.

Olinadigan mol-mulkka bo'lgan mulk huquqini ro'yxatdan o'tkazuvchi (rasmiylashtiruvchi) organlar soliq organining ma'lumotnomasi taqdim etilgan taqdirdagina mulk huquqini ro'yxatdan o'tkazishni (rasmiylashtirishni) amalga oshiradi.

Ushbu modda **uchinchi — to'qqizinchi qismlarining** qoidalari aksiyalarni va investisiya paylarini O'zbekiston Respublikasi qimmatli qog'ozlarining birjadagi va birjadan tashqari uyushgan bozorlarida realizasiya qilish chog'ida qo'llanilmaydi.

Aksiyalar va investisiya paylari qimmatli qog'ozlarning birjadagi va birjadan tashqari uyushgan bozorida realizasiya qilinganda O'zbekiston Respublikasining qimmatli qog'ozlari bozoridagi hisob-kitob — kliring palatasi soliq agenti deb e'tirof etiladi.

Soliq agenti aksiyalarning va investisiya paylarining tuzilgan oldi-sotdi bitimlari bo'yicha savdolar yakunlari reyestri asosida hisob-kitob-kliring operatsiyalarini o'tkazish vaqtida realizasiya qilingan aksiyalar (investisiya paylari) qiymatidan va ushbu Kodeksning **353-moddasida** belgilangan soliq stavkalaridan kelib chiqqan holda sotuvchining pul mablag'laridan soliqni ushlab qoladi.

Soliq summasi pul mablag'larini aksiyalar va investisiya paylari qiymatini to'lash hisobiga bir vaqtning o'zida sotuvchining hisobvarag'iga pul mablag'lari o'tkazilgan holda to'lov valyutasida byudjetga to'lanadi. Soliq agenti aksiyalar va investisiya paylari sotuvchisining talabiga ko'ra bitim va ushlab qoling soliq summasi haqida ma'lumotnoma berishi shart.

Soliq agenti soliq hisobotini taqdim etish muddatlarida o'zi soliq hisobiga qo'yilgan joydagi soliq organiga soliq ushlab qoling aksiyalar va investisiya paylarining oldi-sotdisiga doir bitimlarning O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi va Moliya vazirligi tomonidan tasdiqlanadigan shakl bo'yicha reyestrini taqdim etadi.

Aksiyalar va investisiya paylarini sotib olish qiymatini tasdiqlovchi hujjatlar mavjud bo'lgan taqdirda, sotuvchi soliq agenti soliq hisobida turgan joydagi soliq organiga ortiqcha to'langan soliqni qaytarish to'g'risida ariza taqdim etish huquqiga ega. Arizaga aksiyalarni va investisiya paylarini realizasiya qilish va sotib olish qiymatini tasdiqlovchi hujjatlarning ko'chirma nusxalari hamda soliq agenti tomonidan

berilgan bitim va ushlab qolingani soliq summasi haqidagi ma'lumotnomaning ko'chirma nusxasi ilova qilinadi.

Norezidentlarning daromadlari bo'yicha ortiqcha to'langan soliq summasini qaytarish O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi va Davlat soliq qo'mitasi tomonidan belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

357-modd. O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalari bo'yicha soliq solishdan ozod qilishning yoki pasaytirilgan soliq stavkalarini qo'llashning o'ziga xos xususiyatlari

O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi (bitimi) qoidalarini qo'llashning ushbu moddada belgilangan tartibi norezidentning ushbu Kodeksning **351-moddasida** nazarda tutilgan daromadlariga nisbatan tatbiq etiladi.

Soliq agenti soliq solishdan ozod qilishni yoki pasaytirilgan soliq stavkasini, agar daromad oluvchi norezident O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi tuzilgan davlatning soliq rezidenti bo'lsa, mustaqil ravishda qo'llash huquqiga ega.

O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi qoidalari daromad oluvchi tomonidan soliq agentiga soliq rezidentligini tasdiqlovchi hujjat daromadni to'lash sanasidan kechiktirmay taqdim etilishi sharti bilan qo'llaniladi.

Daromadlar norezidentga dividendlar, foizlar va (yoki) royalti tarzida to'langanda, bosharti norezident ushbu daromadlarga bo'lgan huquqqa haqiqatda ega bo'lsa, soliq agenti O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasida va ushbu Kodeksning **6-moddasida** belgilangan qoidalarda nazarda tutilgan soliq solishdan ozod qilishni yoki pasaytirilgan soliq stavkasini qo'llaydi. Soliq agenti norezidentdan ushbu

norezident tegishli daromadni olishga bo'lgan huquqqa haqiqatda ega ekanligi tasdiqnomasini so'rab olishga haqli.

Daromadlarni olish uchun haqiqiy huquqqa ega bo'lgan norezidentga ushbu moddaning **to'rtinchi qismida** ko'rsatilgan daromadlarni vositachi orqali to'lashda soliq agenti daromadning bunday haqiqiy oluvchisi rezidenti bo'lgan davlat bilan tuzilgan O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasida nazarda tutilgan soliq solishdan ozod qilishni yoki norezident tomonidan daromadlarni to'lashga asos bo'ladigan qo'shimcha shartnoma (kontrakt) va boshqa hujjatlar vositachi orqali haqiqiy oluvchi bo'lgan har bir shaxs bo'yicha daromad summasi aks ettirilganda uning pasaytirilgan stavkasini qo'llashga haqli. Bunday hujjatlar quyidagilarni o'z ichiga olishi kerak:

1) jismoniy shaxsning familiyasi, ismi, otasining ismini (agar ular shaxsini tasdiqlovchi hujjatda ko'rsatilgan bo'lsa) yoki yuridik shaxsning nomini;

2) rezidentlik mamlakatida soliq ro'yxatidan o'tkazilgan raqamini yoki shunga monand hujjat raqamini (mavjud bo'lgan taqdirda);

3) rezidentlik mamlakatida davlat ro'yxatidan o'tkazilgan raqamini (yoki shunga monand hujjat raqamini).

Soliq agenti tomonidan ortiqcha ushlab qolingani soliq byudjetga to'langan taqdirda, daromadning haqiqiy oluvchisi O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi qoidalariga muvofiq uni qaytarib olish huquqiga ega. Ortiqcha ushlab qolingani soliqni norezidentga qaytarish ushbu Kodeksning **12-bobida** belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

Norezident tomonidan bitta yoki aloqador loyihalar doirasida xizmatlar ko'rsatishdan daromad olingan taqdirda, mazkur soliq agenti uchun ushbu moddani qo'llash maqsadida soliq agenti norezident tomonidan doimiy muassasa tashkil

etilganligi faktini aniqlaydi, shu jumladan xizmatlar ko'rsatish shartnomasi (kontrakti) asosida aniqlaydi. Norezident tomonidan O'zbekiston Respublikasida doimiy muassasa tuzilganligi fakti aniqlangan taqdirda, soliq organi O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi qoidalarini norezidentlarning daromadlarini soliq solishdan ozod etish qismi bo'yicha qo'llashga haqli emas.

Soliq agenti tomonidan O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi qoidalarini qo'llanilmagan taqdirda, soliq agenti ushbu Kodeksda belgilangan tartibda va muddatlarda to'lov manbaidan soliqni ushlab qolishi hamda o'tkazishi shart.

358-modda. Soliq rezidentligini tasdiqlovchi hujjatga qo'yiladigan talablar

Norezident bo'lgan daromad oluvchi O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi tuzilgan davlatning rezidenti ekanligini tasdiqlaydigan, quyidagi turlardan birida taqdim etilgan rasmiy hujjat ushbu bo'lim qoidalarini qo'llash maqsadida soliq rezidentligini tasdiqlovchi hujjatdir:

1) norezident rezidenti bo'lgan chet davlatning vakolatli organi tomonidan tasdiqlangan asl nusxa. Bunda shunday hujjatni berish konsullik legallashtirish amalga oshirilgan va qonun hujjatlarida belgilangan tartibda apostil qo'yilgan holda bajariladi;

2) ushbu moddaning **1-bandi** talablariga muvofiq bo'lgan hujjat asl nusxasining notarial tartibda tasdiqlangan ko'chirma nusxasi;

3) chet davlat vakolatli organining internet-resursida joylashtirilgan, soliq rezidentligini tasdiqlovchi elektron hujjatning qog'ozdagi nusxasi.

Soliq solish masalalarini tartibga soluvchi xalqaro shartnoma mavjud bo'lgan davlatda chet el banklari va xalqaro banklararo telekommunikasiya tuzilmalariga chet el bankining yoki xalqaro banklararo telekommunikasiya tizimining doimiy turgan joyi faktini tasdiqlash, agar bunday turgan joy hamma foydalana oladigan axborot manbalaridagi ma'lumotlar bilan tasdiqlansa, talab qilinmaydi.

O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlarida belgilangan tartibda legallashtirish quyidagi hollarda talab qilinmaydi, agar:

1) soliq rezidentligini tasdiqlovchi hujjat chet davlat vakolatli organining internet-resursida joylashtirilgan bo'lsa;

2) ushbu moddaning **birinchi qismida** ko'rsatilgan shaxs (shaxslar) imzosining va muhrining haqiqiylikini tasdiqlashning boshqacha tartibi belgilangan bo'lsa, ya'ni:

a) O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi bilan;

b) o'zaro kelishib olish tartib-taomili doirasida O'zbekiston Respublikasining vakolatli organi va chet davlatning vakolatli organi o'rtasida belgilangan bo'lsa.

Norezidentning soliq rezidentligini tasdiqlovchi hujjatda ko'rsatilgan davr mobaynida O'zbekiston Respublikasi xalqaro shartnoma tuzgan davlatning soliq rezidenti deb norezident e'tirof etiladi.

Agar soliq rezidentligini tasdiqlovchi hujjatda soliq rezidentligi davri ko'rsatilmagan bo'lsa, bunday hujjat berilgan (chet davlat vakolatli organining internet-resursida joylashtirilgan) kalendar yil mobaynida norezident O'zbekiston Respublikasi O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasini tuzgan davlatning soliq rezidenti deb e'tirof etiladi.

